

Pula: Muèenici vjere i ljubavi za Boga i bližnje

PULSKA ARENA (1. st.) Pulska arena poznata je po gladijatorskim borbama. Zato je vrijedno proèitati tekst koji podsjeæa na vremena kada su kršæani po cijeni svoga života branili svoju vjeru. Vjera se nije mogla uništiti nikakvim prijetnjama, progonima i ubijanjima. Nikakve zvijeri nisu mogle ugroziti kršæanstvo koje se sve više širilo današnjom Istrom u prvim stoljeæima kršæanstva. Što su Rimljani više ubijali kršæane, to se kršæanstvo više širilo i jaèalo u vjeri i svjedoèenju. O tome što se doista nekoæ dogaðalo u pulskoj areni, dobro je u glavi vizualizirati kako je to izgledalo. Pokušajmo se u mašti vratiti 1900 godina unazad.

Pulska arena – amfiteatar se sastojao od dviju osnovnih razina - na donjoj razini nalazili su se podzemni hodnici usjeèeni u kamen u kojima su se držale životinje i gladijatori pripremali za borbu, kako bi na gornjem nivou (borilištu ili areni) priuštiti igre graðanima željnima borbe, krvi i zabave. Na takvim su podijima brojni neutrašivi i hrabri kršæani - muèenici prvih stoljeæa kršæanstva podnosili junaèku smrt za vjeru i Krista. Doista, kako je to i Tertulijan pisao, »krv muèenika bila je sjeme novih kršæana«, pa i u istarskim krajevima u kojem se kršæanstvo veæ rano pojavljuje i širi. Progoni kršæana trajali su sve do 4. stoljeæa. Muèenja su bila okrutna.

Cijelo je borilište i prostor za gledatelje (cavea) u ono doba bio okružen lukovima rasporeðenima na dva visinska kata i najgornji kat èinili su, kao i danas, èetvrtasti prozori. Danas se toèno zna da su Rimljani prilikom izgradnje pulske arene bili praktièni matematièari, jer su novija mjerenja dokazala da je pulska arena po svome tlocrtu elipsa (velika os duga je 131,34 m, a mala os 104,53 m).

Arena je u rimsko doba mogla primiti, u prvom redu zbog tadašnjeg izgleda i funkcionalnosti prostora, dvostruko više ljudi nego danas - pretpostavlja se više od 20.000 gledatelja i po svojoj velièini predstavljala je šesti amfiteatar u svijetu, u kojima se igrama moglo prisustvovati i pri kiši, jer je arena bila pokrivena posebnim platnenim krovom prièvršæenim na stijenke arene.

Danas arena moæe prihvatiti manje od 10.000 ljudi, ona naime po unutarnjoj strukturi gledališta više nije amfiteatar, nego je poput klasiènog teatra usmjerena prema zapadnoj strani. Mnogo je godina prošlo, arena nosi u sebi mnoge tajne minulih vremena. Današnje zidine svjedoèe o burnoj prošlosti èiji tragovi još uvijek postoje.

MIROSLAV BULEŠIÆ (20. st.)

Kršæani su u doba Rimljana bili progonjeni i u današnjoj Puli. Jedno neobièno svjedoèanstvo života govori o progonima zbog svoje vjere i u 20. stoljeæu. Rijeè je o Istraninu, buduæem hrvatskom svecu. Źivio je samo 27 godina. Nauèimo kratku prièu o ovome hrvatskom sveæeniku i muèeniku.

Roðen je u selu Èabruniæi kraj Svetvinèenta u Istri. Osnovno obrazovanje stekao je u Juršiæima, a srednjoškolsko u sjemeništima u Gorici i Kopru. Studirao je filozofiju i teologiju u Rimu na sveuèilištu “Gregoriana”. Za njegovo školovanje zauzeo se bl. Alojzije Stepinac.

Za vrijeme II. svjetskog rata, 1943. postao je sveæenik. Bio je Źupnik u Baderni do 1945. To su bila strašna ratna vremena kada su u Istri bile tri vojske - partizanska, njemaèka i talijanska. Osobitu pozornost posvetio je odgoju djece i mladih, pomagao je svima koji su bili u potrebi. Izjavio je: “Ja sam katolièki sveæenik i podijelit æu svete sakramente svima koji to traæe – i Hrvat u Nijemcu i Talijanu.”

Primao je prijètnje s raznih strana pa je u svom dnevniku zapisao: “Moj Źivot Ti sasvim darujem za svoje stado… Źelim umrijeti za slavu BoŹju i spasenje duše svoje i duša svojih vjernika.”

U jesen 1945. imenovan je Źupnikom u Kanfanaru.

Predavao je vjeronauk u školi, okupljao mladeŹ, obnovio crkveno pjevanje, uveo poboŹnost Srcu Isusovu i Marijinu, organizirao puèke misije i karitativnu djelatnost. Protivnici vjere su ga napadali, ali nije htio pobjeæi u Italiju: ”Ako me ubiju, ubit æe me za Boga i vjeru.”

U jesen 1946. postao je nastavnik i odgojitelj u Sjemeništu i Gimnaziji u Pazinu. Posvetio se odgoju i obrazovanju sjemeništaraca. Imenovan je tajnikom “Sveæenièkog zbora sv. Pavla”. Zalagao se za slobodu vjere i nesmetano djelovanje Crkve. U proljeæe 1947. komunistièke vlasti predstavile su “petogodišnji plan”, kojim su traŹili radne akcije nedjeljom, zabranu vjeronauka u školama te udaljavanje Crkve iz javnog Źivota. Miroslav Bulešiæ se tome odluèno usprostadio.

U kolovozu 1947. pratio je u Buzetu, delegata Sv. Stolice dr. Jakoba Ukmara, koji je dijelio sv. krizmu. Komunisti su ih htjeli sprijeèiti, ali nisu uspjeli. Dan nakon toga, bila je sv. krizma u Lanišæu. Tamo su komunisti napali Miroslava u Źupnoj kuæi i izboli ga noŹem. Preminuo je od rana. Nije dopušteno da bude pokopan u svojoj rodnoj Źupi u Svetvinèentu, nego je pokopan u Lanišæu. Tek æe 1958. njegovo tijelo biti prenesno u crkvu u Svetvinèentu. Tadašnji je papinski nuncij Joseph Harley rekao: ”Vi ste više dobili smræu toga mladog sveæenika, nego li ste izgubili, jer ste dobili sveca i muèenika.”

Biskup Dragutin Nežić započeo je 1956. službeni postupak za proglašenje blaženim, ali su komunističke vlasti to zabranile. Postupak je 1957. otvoren u Rimu, a 28. ožujka 2000. pape – pulski biskup Ivan Milovan prebacio je postupak u Hrvatsku. Biskupijski postupak je zaključen 2004. godine, te je sva dokumentacija poslana Kongregaciji za proglašenje svetih u Rimu.